

MAGYARI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.Director și redactor responsabil:
dr Paál ÁrpádProprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inscriere în Reg. Publ. periodică — Tri-
bunalul B'hor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938Primcolaborator: **dr Gyárfás Elemér**

Uj korszak a bolgár nép és szomszédai között

**Petrescu Comnen külügyminiszter nyilatkozata a Bulgáriával
kötött megneptámadási egyezmény alkalmából**

Bucurestiből jelentik: A Balkán-szövetség és Bulgária között vasárnap létrejött egyezményt az itteni hivatalos körökben nagyjelentőségű történelmi fordulatként tekintik. Erre nézve maga Petrescu Comnen külügyminiszter a következő kijelentést tett a sajtó képviselői előtt:

— A Kiosze Ivanof miniszterelnök úr által Bulgária nevében s Metaxas miniszterelnök úr által a Balkán-szövetség nevében tegnapi Szalonikiben aláírt egyezménynek történelmi fontossága van. Az egyezmény gondolatát még 1935-ben vetette föl a stréjai konferencia. Most, hogy létrejött, ezzel új korszak nyílik meg a bolgár nép és szomszédai közötti viszonyokban. Az egyezményt mindenik aláíró fél meggyőződéssel átérzi s

így mondhatom, hogy az nem végső pontot jelent, hanem további fejlődéshez való átmenetet.

— Az országaink közötti közeledést nemcsak mi óhajtottuk mindnyájan, hanem a béke minden barátja. Csak üdvözölhetjük kormányainkat, hogy túltéve magukat a különböző érdekellentéteken, melyek még elválasztottak bennünket, csak a magasabb és állandó érdekek szempontjára helyezkedtek. A közkeleti államoknak ez az eljárása szerencsés példamutatás a nemzetközi szellem tekintetében s nagy hozzájárulás a népek testvériesülése művéhez.

— Ami minket illet, ezúttal bizonyítékát adtuk annak, hogy mi kezét nyújtottunk az elmúlt március hónapban szomszédainknak, az nem volt csupán üres gesztus, melyből a politikai valóság hiányzott. A szaloniki tény nélkülünk nem jöhetett volna létre, de hogy

létrejött, az bizonyítéka annak az őszinte békepolitikának, melyet Ófelsége és a román nép követ, még pedig minden nép felé, de különösen szomszédaink irányában.

— A román kormánynak az egyezményhez való hozzájárulása nemcsak a bizalom és barátság megnyilvánítása a bolgár nép iránt, hanem az ő igényeinek megértő felkarolása is, amennyiben azok összeegyeztethetők Románia örök érdekeivel és méltóságával. Felül-emelkedve a történelmi hibákon, melyek ideiglenesen szétválaszthatták népeinket, ebben a történelmi órában Románia bizalommal tekint a jövőbe s csak a testvérieség emlékeire gondol vissza, — annyi sok jó emlékre, ami a századok során annyiszor egyesítette a bolgár és a román népet.

— A szaloniki aktus ünnepélyes megerősítése a Balkán-szövetség alkotó politikájának s fényes bizonyítéka erejének és összetartásának. Nem tudom ezeket a kijelentéseimet anélkül befejezni, hogy ne nyilvánítsam hódolatunkat az öt államfő iránt, ki előljárt a nagyfontosságú megvalósulásban s különösen a mi felsőges királyunk iránt, ki ez alkalommal is odaadó segítséget nyújtott minden politikai tehetségével, s a béke és nemzetközi együttműködés nagy eszméje iránti emelkedett szellemével és nemes megértésével. Még kötelességünk, hogy hasonlóan kifejezzük őszinte hálánkat Kiosze Ivanof, Metaxas, Stojadinovic és Rustu-Arras urak iránt, kik éppen a kellő időben tudták lelkes közreműködésükkel létrehozni ezt a nagyjelentőségű történelmi alkotást.

Kitörés előtt áll a japán-orosz haború

A diplomáták szerint még eddig csak helyi jelentőségű az összeütközés. A japán miniszterelnök, a külügyi és hadügyi miniszterekkel együtt kihallgatáson volt a mikádónál

Párizsból jelentik: A szovjet—mandzsu határon történt eseményeket rendkívüli figyelemmel kísérik francia diplomáciai körökben. Az eseményeknek főként abból a szempontból tulajdonítanak jelentőséget, hogy milyen viszonyokkal lesznek az európai helyzetre. Diplomáciai körökben azonban megállapítják, hogy pillanatnyilag nincs ok a nyugtalanságra.

Londonból jelentik: Angol diplomáciai körökben elismerik a szovjet-orosz konfliktus jelentőségét. Ezzel szemben úgy ítélik meg a helyzetet, hogy ebben a pillanatban csak helyi jelentőségű incidensről van szó.

Tokióból jelentik: A táborkari kar és a japán hadvezetőség megbeszéléseket tartott a tegnapi napon. A szatszauping ellen intétt szovjet-orosz támadások kerültek megbeszélésre. A hadvezetőség elhatározta, hogy lehetőség szerint minden fölösleges összeütközést elkerül, a kihívásokkal azonban minden körülmények között szembe száll. *Konoye* herceg miniszterelnök *Itagaki* táborkari külügyminiszterrel és *Ugaki* táborkari hadügyminiszterrel együtt a császárhoz ment, hogy jelentést tegyen a helyzetről.

(Tudósításunk folytatása a 3-ik oldalon.)

Visszatérés a multba

(S. I.) — Husz esztendő után érdekes történelmi fordulat, hogy a csehszlovák köztársaság történelmi tartományaiban a nemzetiségi kérdés eljutott oda, ahol az osztrák uralom idején volt. A statutum ugyanis, melynek egyik tervezete most nyilvánosságra került, lényegében nem egyéb, mint a régi osztrák nemzetiségi jogrend visszaállítása.

Az osztrák császárságban a közigazgatás a korona-tartományok önkormányzatán nyugodott. A statutum, amelyről annyi szó esik ma világszerte, nem a nemzetiségeknek adja meg az önkormányzatot, hanem a régi korona-tartományok önálló életét, tartományi gyűléseit s politikai szerveit támasztja fel. Az egyetlen új benne az, hogy ezt a rendszert kiterjeszti Szlovénziára és Ruszinszókóra.

A nemzetiségek önrendelkezési igényeit a tartományok keretében nemzeti kuriák felállításával akarja kielégíteni a statutum. Ez sem új: a nemzeti kuriák megvoltak Csehszlovákiában, Morvaországban, sőt Bucovinában is. Azt jelentették ezek a kuriák, hogy a tartományok minden egyes nemzetének tagjairól külön választói lajstromokat vezettek, a betöltendő képviselői és tisztviselői helyeket azonban törvény osztotta el a különböző nemzetiségek között. Az egyik nemzet fia tehát akkor sem szavazhatott a másik jelöltjére, ha mindenáron akart volna is. A választások a nemzetiségek belső, családi ügyei voltak, szabad tervet engedtek minden belső elvi küzdelemnek, vagy családi perpatvarnak, anélkül, hogy az nemzetiségek közjogi állományát, mandátumaikat, vagy választott tisztviselőiknek számát veszélyeztethette volna. A cseh korona-tartományokban két ilyen kuria volt: a cseh és a német. Bucovinában pedig négy: német, román, ukrán és lengyel. Zsidó csak azért nem volt, mert a zsidók akkor németeknek vallották magukat és a német kuriákon keresztül kerestek s találtak érvényesülést.

Az állami hivatalok arányos felosztása sem új azon a földön: a régi Ausztriában törvény szabályozta azt, hogy például a cseh tartományokban mennyi tisztviselő legyen német s mennyi cseh nemzetiségű. A régi törvény messzebb is ment, mint a mostani statutum-tervezet. Előírta ugyanis, hogy a cseh tartományokban minden bírónak egyforma tökéletességgel kell beszélnie mindkét nyelven. Mivelhogy pedig a csehek mind tudtak tökéletesen németül, a németek azonban sokkal kevésbé beszéltek csehül, a bírói állásokat pedig mindenképpen be kellett tölteni, az a helyzet állott elő, hogy a német kontingensre egyre több csehet neveztek ki. Az impériumváltás idejében hatvannál több olyan bírói székben ültek csehek, ahol a törvény értelmében németeknek kellett volna ülniük.

Mindaz, amit a statutum-tervezet a nyelvhasználatról, a községi önkormányzatról mond; azok a nemzeti szervek, melyeket fel akar állítani, ha olykor más formában és más elnevezés alatt, lényegében mind megvoltak már azelőtt is. A tervezet például a tartományok önkormányzatát a tartománygyűlésekre akarja bízni, a végrehajtó hatalmat pedig a választmány kezébe adná, melyet a tartománygyűlés küldene ki. E két testületnek közös választott elnöke lenne, ki a kinevezett tartományfőnök mellett az önkormányzati szempontokat képviseli.

Ujjfajas elleni gyógyfürdő

Tyukszemeim?
Mind eltűntek!

A lábfürdők annyira
felpuhították
tyukszemeimet, hogy
— minden fájdalom
nélkül — egymásután
kibullottak.

Beteg lábak felhívására és gyógyítására mindennél jobb az oxigén, az igazi természetes gyógyszer, nem ártalmas, biztos és könnyű. Még ma este öntsön egy maréknyi Saltrates Rodell-t lábvizébe. A felszabaduló tiszta, fokozottan aktív oxigén mélyen behatol a fájdalmasan meggyulladt, égő bőrbé és csodálatos módon megnyitja. Tyukszemei annyira felpuhulnak, hogy fájdalom és veszély nélkül pusztá kézzel kiemelheti őket gyökereitől. A járás így valóságos élvezet. Garantált eredmény, vagy visszakapja pénzét. Minden gyógyszertár és drogéria árusít Saltrates Rodell-t.

FIGYELJ! — 10.000 propaganda csomagot dobunk piacra 10 lejes reklám árban. Kísérletképpen még ma vásároljon egy csomagot! Lakarekossági szempontokból vásároljon rendszeres csomagot, vagy dupla családi csomagolást!

selné. Mindez hű lópiája a régi állapotoknak, a különbség csak annyi, hogy a tartományi főnököt régen Statthalter-nek hívták és az a központi császári hatalmat képviselte, az önkormányzati elnököt pedig Landmarschall-nak.

E régi, elfelejtett dolgoknak felidézése szükséges ahhoz, hogy a mostani új helyzetet megérthessük és helyesen megítélhessük. Különösen a szudéta németek elutasító magatartásának megértéséhez szükséges a multnak idézése.

A nemzetiségi jogoknak és szabadságok-

nak ez a fejlett rendszere ugyanis egyáltalán nem elégitette ki a cseheknek. Hiába adott meg Bécs rendre mindent nekik, amit csak követeltek, hiába mentek ezek az engedmények a szudéta-németek jogi birtok-állományának rovására, a válasz következetesen az volt: a cseh nemzeti igényeket csak a teljes állami egyenjogúság és egyenrangúság elégítheti ki az osztrák birodalom keretében. Az a viszony lebegett a cseh nemzeti mozgalom szemei előtt, amelyben a magyar királyság élt az osztrák császársággal: a közös uralkodónak személyén kívül minél kevesebb közös ügy.

A szudéta-németek ma ugyanazt követelik, mit a háboru előtt a csehek követeltek. Hamisan itélné meg tehát ezt a magatartást az, aki azt egyedül a német birodalom szomszédságával és azzal a helyzettel magyarázná, amit az Anschluss teremtett. Ezeknek a követeléseknek hosszú, küzdelmes multjuk van azon a

földön. Csak a hajdani bécsi Reichsrat ülésének naplóját kell végig lapozni, hogy e küzdelmek minden magyarizációját, jelszavait és érveit emlékezetünkbe idézzük.

Végül pedig: megvan az elődje e küzdelmek történetében a német nyomásnak is, mely közül ma látszólag az egész kérdés forog. A háboru előtti pánszláv Oroszországnak legalább annyi köze volt, különösen szellemi téren a cseh nemzeti törekvésekhez, mint ma a III. birodalomnak Henlein programjához. Voltak pillanatok, amikor ez a nyomás olyan nagy és veszedelmes volt, hogy Bécsben tervek merültek fel: nem volna-e célszerűbb, főleg a dinasztia érdekében, a német helyett szláv jellegűt adni az osztrák birodalomnak...

A csehszlávok nemzetiségi politika úgy járt, mint az egyszeri székely, aki hátat fordított a szélnek, hogy pipára gyujthasson. Visszaérkezett oda, ahonnan elindult.

Három napig tartó tudományos összejövétel augusztus végén

Irodalmi, történeti, nyelvészeti, társadalmi, természetrajzi és orvosi előadásokra gyűlnek össze Turdán az „E.M.E.” tagjai

Clujról jelentik: Az „Ardeal Múzeum-Egyesület” ideji vándorgyűlését augusztus 28., 29., 30-ik napjain orvostudományi kongresszussal egybekötve Turdán rendezi. A turdai rendező bizottság élén dr. Gál Miklós ügyvéd áll, a rendező bizottságban részt vesznek, felekezeti különbség nélkül, a város társadalmának vezető egyéniségei.

Az Egyesület szakosztályai a következő népszerűsítő előadásokat tartják:

I. A Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztály előadásai: 1. dr. Bocsanézi András: Ókori keleti nyelvek tükröződése Ardeal földrajzi neveiben. 2. dr. Boros György: Két Brassai az „Aries” mellett. 3. Császár Károly: Aranytől Adyig. 4. dr. Gál Kelemen: A turdai unitárius iskola történetéből. 5. Gyallay Pap Domokos: Történeti nevezetességi helyek Turdán. 6. dr. Jancsó Elemér: Br. Jósika Miklós. 7. dr. Kántor Lajos: Az állampolgárságra való nevelés Platonnál. 8. László Dezső A család, mint nevelő közeg. 9. Ifj. Nagy Géza: A nyelvhelyességről. 10. Rass Károly: Turda a magyar irodalomban. 11. dr. Tavasz Sándor: A vallásszabadság etikai jelentősége. 12. Vámszer Géza: A székely vagyoni- és földközösség.

II. A Természettudományi szakosztály előadásai: 1. dr. Balogh Ernő: A barlangkutató és jelentősége. (Vetített képekkel.) 2. Bányai János: A székelyföld hasznosítható ásványai. 3. Cseke Domokos: Románia petróleumkincse. (Vetített

képekkel.) 4. dr. Szász Ferenc: A napfoltok és az időjárás. 5. dr. Tulogdy János: A Turdai hasadék. (Vetített képekkel.) 6. Xántus János: Turda természeti helyzete.

III. Az Orvostudományi szakosztály népszerűsítő előadásai: dr. Fugulyán Katalin: A szem-üvegekről. 2. dr. Koleszár László: A fájdalomcsillapításról. 3. Prof. Manning Vilmos dr.: A rákbetegség társadalmi fontossága. 4. dr. Parád Kálmán: A tüdővész gyógyítható betegség. (Vetített képekkel.) 5. dr. Schmidt Béla: A betegségek kezdete.

Az orvostudományi szakosztály előadásait az Orvostudományi szakosztály később fogja közölni.

IV. A Jog- és Társadalomtudományi szakosztály előadásai: 1. dr. Asztalos Sándor: A mezőgazdasági törvénykezés fejlődése Romániában. 2. dr. Oberding József György: A gazdasági konjunktúra. 3. Seyfried Ferenc: Képek Dániából. (Vetített képekkel.) 4. Venczel József: A székelység népesedési viszonyai.

A vándorgyűlésen Bárány János alelnök elnököl. Az Egyesület alapítójáról, Gróf Mikó Imréről, dr. Róth Hugó alelnök tart serlegbeszédet. A díszülési előadást ez alkalommal az Orvostudományi szakosztály nevében dr. Koleszár László tartja „Irányok az orvostudományban” címen. A vándorgyűlés alkalmából az Egyesület koszorút helyez Gyöngyösy János 1741—1818 között élt ref. tudós papköltséjére. Megemlékező beszédet mond dr. Pataki Elnök.

A regény

Írta: Kézai Béla

A kiadó csekkjével a zsebében most már nyugodtan elutazhatott valahová vidékre, hogy nagy regényét befejezze. Búcsúztatására megjelent az állomáson a kiadódváltat vezérigazgatója, sőt az Olvasók Szövetkezetének bájos elnöke is, aki titokban szerelmes volt a nagy íróra. Erzelmeit egyelőre egy szerény ibolyacsokor mögé rejtette, de tekintetében már határozott bizalom csillogott. Ugyanez az érzés töltötte el azonban mindazokat, akik az elutazás pillanatának élményében részeseidni akartak. Hiszen még a kritikusok nagyszámu küldöttsége is a perrom szorongott — s ami még feltűnőbb volt — eljöttek az író barátai is, hogy jelenlétükkel színesítsék az ünnepélyes perc jelentőségét.

Könnyű nyár volt és fényekben mindenkit a boldogabb jövődó ígéréttel biztató. Erre esküdtött most a nagy író is, aki a kocsi ablakából megindultan szemlélte a tiszteletre kisereglett előkelőségeket. Leikkosodásban szeretett volna beszédet intézni hozzájuk. Szerette volna megmondani, hogy a rendelkezésére álló hat hét alatt rendbehozza a dolgokat, Liza és Aladár bonyolult viszonyát megoldja, sőt a regény tizenhatalmadik fejezetében kifejti majd azokat a nézeteket, amelyek nélkül az új világ megteremtése el sem képzelhető. Az Omikronklubban tartott legutóbbi előadásában különben is vázolta már azt a környezetet, amelyben Aladár és Liza történetét lepergetti. A kormány támogatásának megnyerése végett ígéretet tett arra, hogy gazdag és szép világot hív elő majd új színtként, képzetének kaoszából és hazafíú lelkesedésében kötelezte magát, hogy ezt a színt nemzeti nevében azonnal annétálja. A közgazdasági élet jelenlévő kitűnőségeinek helyeslése közben

megfogadta azt is, hogy a regény minden hősen keresztül egy vállalkozókedvű, életerős társadalmat fog ábrázolni, amely méltó lesz arra, hogy a Regényen kívüli emberiséggel szoros szellemi és gazdasági kapcsolatba kerüljön. Elkötelezte magát az Állatvédő Egyesületnek is, hogy regényében nem ad helyet holmi részeges kocsisoknak, sem garázda gyermekeknek, akik megkínózzák a háziállatokat és akik csuszival lepuskázzák a gyanutlan verebeket. Igaz, hogy Zigmár urat, regényének egyik figuráját, iszákos, kártyás és dühaj agglégénynek szeretne volna megmintázni, de az Alkoholelles Világ szövettség elnökének megható könyörgésére erről a szándékáról is lemondott. A hölgyközönségnek adott szellemes interjújában megígérte, hogy Lizából házias, szelid és jólnevelt urileányt farag, mert eszében sincs szeszélyes és ellen-szenves nőalakkal előlépni, aki a házasságtól amugyis huzódó férfiúvilágot még jobban elriasztaná a nőktől. Az Olvasók Szövetkezetének írásban adott ígéretet arra, hogy Aladár minden káros szenvedélytől mentes, jó megjelenésű, nyugdíjas állású, de legalább havi kétszáz fixszel rendelkező fiatalemberként fogja bemutatni. Hosszas rábeszélésre arra is kötelezte magát, hogy Aladár nem lesz 170 centiméternél alacsonyabb. Hajaszine nem számít, — de haja legyen! — és a szeme kék!

A pályaudvarra való indulás előtt egy ifjú milliomos felhívta Amerikából és kérte lehetőleg hasson oda, hogy Liza szegénylány legyen és általában megfeleljen a fehérneműi szépség-ideálnak. Szerényen csak azt kötötte ki, hogy szeretné, ha Liza szőke lesz s hogy ne akarjon színésznő lenni Hollywoodban. Bridezni azonban sürögősen tanuljon meg, mert enélkül egy mai társasági nő nem egzisztálhat, kiváltkőp nem egy regényhősnő. Ha Liza ezeknek a feltételeknek megfelel, hajlandó azonnal feleségül venni. Persze, sok minden függ Aladártól is tette hozzá sóhajtvá. Célserű volna tehát Ala-

dart nem protezsálni a hölgnél. Az író azonban önértetesen visszautasította a milliomost és kijelentette, hogy magasabb érdekből nem hajlandó Lizát Aladártól elválasztani. Végre is vannak művészi célok és írói kötelességek is. Terror és megvesztegetés nem ért el hozzá. Lecsapta a telefonkagylót.

Utolsó percben ajánlatokat kapott még az Országos Muszátiltermelő Szövetkezetétől, hogy Liza ablakába s a regényben szereplő hölgyek ablakaiba díjmentesen minta-muszátil szállítsanak. Ilyen értelemben volt készséges a Levendula R-T, nemkülönben több textil- és divatárucég is.

Igazán, ideje volt már elutaznia. Tarthatatlan volt a helyzete. — Még egy elkötelezettség: és mindennek vége, — gondolta és fáradtan hanyatlott ülésébe, amikor a vonat elindult. Nem is tudta, meddig utazott éjjeli önkívületben, majd úgy gyötörőde, mint akit trópusi láz fojtogat. Nem tudta, hogyan érkezett meg, mennyi időt töltött magányában, csak arra emlékezett, hogy szenvedélyes vitái voltak Lizával, Aladárral, a kocsisokkal, Zigmár urral és a sziget főparancsnokával.

Végül is legyőzöten tért haza a nagy író.

— Nos, mi van az annxióval? — kérdezte tőle a külügyminiszter.

— Uram — válaszolta — gazdag és hatalmas szigetet teremtettem, de a parancsnok hallani sem akart a meghódolástól. Amikor figyelmeztettem arra, hogy én vagyok ura s parancsolója, lecsukatott s idegen hatalmakkal való bűnös szövetkezés címen halálra ítéltetett. Csodával határos módon szökhettem meg a börtönből.

— Mi történt Lizával és Aladárral? — kérdeztek az olvasók.

— Óh, Liza megcsalt. Kijelentette, hogy halni sem akar Aladárról. Kikérte magának, hogy eorsába mindenki beleavatkozzék. Végre is — mondta Liza — független, dolgozó nő vagyok, semmi kedvem tehát, hogy ezzel az unalmas

Két-három nap alatt eldőlt, lesz-e orosz-japán háború

A kínai háborút folytatják

(Tudósításunk folytatása az első oldalról).

Tokióból jelentik: A Havas távirati iroda munkatársa kérdéseket intézett illetékes miniszteriális főtisztviselőhöz a legutóbbi eseményekkel kapcsolatban. Az első kérdés így hangzott:

— A legutóbbi események jelenthetik-e egy szovjet—japán háború kirobbanását?

A második kérdés így szólt:

— Egy szovjet—japán háború esetén lehet-e szó a japán—kínai háború folytatásáról?

Az első kérdésre a következő feleletet kapta az újságíró:

— A béke és a háború esélyei egyformák. Az elkövetkező két-három nap mindenesetre döntő jelentőségű lesz az események alakulására. Japán minden lehető elkövet a háború elkerülése céljából. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy Japán türelmének is megvan a határa.

A második kérdésre a következőkben válaszolt a japán miniszteriális tisztviselő:

— Egy esetleges szovjet—japán háború semmi körülmények között sem akadályoz-

hatná meg a kínai hadműveletek folytatását. Japánnak megfelelő csapatai vannak a mandzsu-határon s így a hadműveletek szempontjából egy szovjet—japán háború nem jelentene japán számára katonai nehézségeket.

SANGHAI MEGRENDSZABÁLYOZÁSA.

Sanghaiból jelentik: Sanghai rendőrfőnökét és husz magasállású tisztviselőt a hétfői nap folyamán letartóztattak.

LÉGIHÁBORU KEZDŐDÖTT KOREÁBAN ÉS MANDZSURIA HEGYVIDÉKEIN?

Londonból jelentik: Ideérkezett hírek szerint a szovjet repülői Korea (japán birtok) fölött támadó bombázást kezdtek. A japán repülők fölverték velük a harcot és 5 szovjet-repülőt lelőttek. Arról is hírek jöttek, hogy a szovjet-repülők Mandzsuria fölött is támadást kezdtek.

Tokióból jelentik: Hivatalos helyről leghatározottabban cáfolják a Krabn (mandzsuri város) és Korea elleni szovjetorosz támadások híreit.

A szembenálló haderők összehasonlítása

Számbeli túlsúly az oroszoknál, több harcedzettség és erkölcsi erő a japánoknál

Az „A Reggel” című hetilapban egy katonai szakértő méltatja az orosz—japán háború esetén egymással szembenálló haderőket. Azt mondja, hogy Oroszország már tavaly óta készül a háborúra. A Távol-Keleten lévő hadseregét, mely *Blücher* parancsnoksága alatt áll, fokozatosan megerősítette. *Blüchernek* tavaly 18 gyaloghadosztály, igen sok lovasság, körülbelül 1400 tank és páncélgépkocsi, 1200 repülőgép állott rendelkezésére, a repülőgépek

között legalább 100 legmodernebb bombavető van.

Blücher haderejét a szovjet lassanként 300.000 emberre egészítette ki. Ez a haderő megközelítőleg a hadilétszámon van.

Az Amuron öt darab nagyobb (950 tonnás) és hat darab kisebb (190 tonnás) ágyunaszád cirka. Vladivosztokban, Oroszország legfőbb távolkeleti kikötőjében, néhány régebbi cirkálón és új ágyunaszádon kívül körülbelül 30 torpedónaszád és 70—80, részben legmodernebb tengeralattjáró tartózkodik.

A fentiekben kívül a transzbajkái katonai kerületben 5—6 hadosztály van. A 23-ik hadtest külső Mongóliában, Ulan-Batorban (azelőtt Urga volt a neve) állomásozik. A szibériai kerület déli részében ezenfelül még öt lövészhadosztályt találunk. Minden katonai kerületben nagyobb számú lovasságot is elhelyeztek.

Nagy gondot fordítottak az oroszok arra is, hogy az északi Jeges-tengeren át használhatóvagy tegyék viziútjukat a hadihajók számára. Hosszas kísérletek után különböző jégtörőkkel sikerült elérniük, hogy a nyári évad alatt az orosz hajók aránylag simán tudnak a Jeges-tengeren közlekedni. Ezzel természetesen óriási stratégiai lehetőség nyílt meg az orosz haditengerészet számára, mert hadihajóit sokkal rövidebb úton tudja a Távol-Keletre jelformán minden ellenőrzés nélkül elküldeni.

A HADIIPAR MOZGÓSÍTÁSA SZIBÉRIÁBAN.

A távolkeleti szovjet-hadsereg megszervezésében további szempont az volt, hogy ez a hadsereg a helyszínen tudja ellátni magát hadianyaggal, élelemzsel és minden egyéb felszereléssel. Ezért történt, hogy a szibériai nagy átkötő vasút második sínparcját is kiépítették. Azonkívül a szibériai vas, réz, ólom, ón, kőszén és arany bányakincsek felhasználásával hatalmas új hadiipari gyártelepeket létesítettek.

Junius óta föltűnő jelentések érkeztek Moszkvából. Ezek arról szóltak, hogy a szovjet további csapatmozdulatokat végez Kelet felé. A hadianyaggyárak rendeletet kaptak a termelés fokozására, egyes gyárak egész éjszakan át dolgoznak, másokban a munkaidő reggel öt órától éjjel tizenegy óráig tart. Olyan hírek érkeztek, hogy a szovjet hadiipar általános mozgósítását is elrendelte, bár ezeket a híreket pontosan még nem lehetett ellenőrizni. A távolkeleti haderők fővezére, *Blücher* tábornok az utóbbi időben Vladivosztokba helyezte át főhadiszállását.

AZ OROSZ SEREG ERKÖLCSÉI ELLENÁLLÓKÉPESSÉGE.

Ami a szibériai hadsereget illeti, annak legénységét azokból az ázsiai néptörzsekből veszik, melyeket a szovjet a maga szempontjából megbízhatóknak tart. Ennek a hadseregnek a tisztikara állítólag szintén jobb, mint az anyaországé. Az utóbbi időkben azonban mind sűrűbben érkeztek az olyan hírek, hogy a tisztetek egy része, mint például *Lyuskov* tábornok is, — átszökött a japánokhoz.

Hogy az orosz hadsereg erkölcsi ereje ellen fog-e állni a japánoknak, — az kérdéses.

Tudjuk, hogy a japán haderő egy év óta áll harcban Kinában. A japánok lebecsülték a kínaiak harci készségét. Eleinte kevés haderőt dobtak harcba, azonban ma már — amennyire az ő titoktartásuk mellett ezt ellenőrizni lehet — 15 japán hadosztály harcol Kinában.

Meghódították Kína egy tekintélyes részét, győzelemről-győzelemre haladnak, de a rendelkezésükre álló aránylag csekély számú haderővel az elfoglalt óriási területet nem tudják teljesen hatalmukban tartani. A sok bandaharc nagy erőket köt le, amelyek esetleg majd hiányozni fognak.

JAPÁN HADEREJE.

Mandsukuo-ban a japánoknak eredetileg három hadosztályuk volt. Ezeket a legutóbbi hónapok folyamán újonnan alakult tartalék-hadosztályokkal biztosan megerősítették. A japán hadsereg békeidőben a gárdahadosztályból és husz sorhadosztályból áll, továbbá négy önálló lovasdandártól. Mozgósítás esetén minden sorhadosztály még egy tartalék-hadosztályt állít fel. Tudunkkal ezeket a tartalék-hadosztályokat nagyrészt már felállították, egyrészt már alkalmazták is.

Légi-haderejét Japán az utolsó időben igen erős iramban fejlesztette. Vladivosztok légvonalban alig van ezer kilométerre Tokiótól és Osakától, így tehát a modern bombázók számára nem volna különösebb akadálya annak, hogy ezeket az óriási városokat összehombázzák. Azonban a légháritó szolgálatot Japánban kitűnően megszervezték. Minden gyár telepén megvan az általánosan beépített repülőelhárító tüzérő, azonkívül 2 légvédelmi tüzérőred áll rendelkezésre.

A japán hadsereg repülőgépeinek száma jelenleg körülbelül 2500.

Ami haditengerészetet illeti, ez ma a kelet-ázsiai vizeken dominál, mert az angol birodalom és az Egyesült Államok hajóhada után következik rangban.

E japán erőkkal szemben az orosz csapatok számban valószínűleg erősebbek. A japánok viszont harcedzettebbek és harcra készebbek. Ha ezt a mai súlyos összeütközést nem tudják a szembenálló felek elsimitani, akkor igen nagyméretű háború törhet ki. Ez a háború két nemzet világnézetének lesz a küzdelme, amelyben a japán nép élet-halál harcát fogja megvívni.

Minisztertanács volt hétfőn este

Bucuresti. Saját tud. Hétfőn este 6 órakor minisztertanácsot tartottak a patriarchán *Miron Christea* patriarcha-miniszterelnök elnöklésével. A minisztertanácsban a kormány összes tagjai résztvettek.

Megalakult a lapkiadó-vállalatok szindikátusa

A sajtóigazgatóság felemelt hirdetési tarifákat állapított meg a kisebbségi lapok számára

Bucurestiből jelentik: A. D. Liciu, a bucuresti ítéltábla főelnökének jelenlétében alakult meg a fővárosban a lapkiadók szindikátusa. Az értekezleten megjelent Pamfil Seicaru a *Curentul*, *Grigorescu* a *Timpul*, Cezar Petrescu a *România*, Stoian Gheorgescu a *Vitorul*, *Georgescu-Cocos* a *Neamul Românesc* és Alfred Hefter a *Moment* főszerkesztője, valamint a vidéki román és kisebbségi lapok és a hirdetési vállalatok egy-egy képviselője. A sajtó és propagandaigazgatóságot Michaila Catargi asszony helyettes vezérigazgató és V. Hâriscu képviselték.

Liciu elnök megnyitójában rámutatott arra, hogy időközi bizottság alakult, amely elkészítette a romániai lapok kötelező hirdetési tarifáját és a bizottság működésének szabályzatát. A sajtóigazgatóság és az egyes lapok között felmerülő vitás kérdések elintézésére döntőbíróként alakította a bizottság. Az időközi bizottság nevében Pamfil Seicaru, a *Curentul* főszerkesztője felolvasta ezután a szabályzatot, valamint a hirdetési tarifa tervezetét. Ehhez elsőnek a kisebbségi lapok képviselője szolt hozzá, aki kérte hogy a vidéki lapok számára biztosítsanak intenzívebb hirdetési forgalmat vagy pedig a bemutatott hirdetési tarifát tekintse *maximális árnak, amelyet a lapoknak jogában áll mérsékelni*. Pamfil Seicaru az árak fenntartását kérte, mint amelyek eléggé mérsékeltek és bármilyen klientúra által megfizethetők. Végül megállapodtak abban, hogy a *vidéki lapoknak jogukban áll adott esetben a tarifa esetleges mérséklését kérni*.

Ezután megalakult a hirdetési tarifát megállapító időközi bizottság, valamint a döntőbíró bizottság, amelynek elnöke Liciu táblai főelnök, tagjai: C. Prodan táblai tanácsos és Pamfil Seicaru lettek.

A hirdetési tarifák szempontjából az időközi bizottság által lefektetett szabályzat öt kategóriára osztja a különböző időközi közleményeket is. Ez első kategóriába tartoznak: *Curentul*, *Capitala*, *Neamul Românesc*, *Moment*, *România*, *Timpul* és *Universul*. Második kategória: *Argus*, *Dreptatea*, *Lumea Românească*, *Prezentul*, *Tempo* és *Vitorul*. Harmadik kategória: *Semnalul*, *Porunca Vremii*, *Frontul*, *Independence Roumaine*. A negyedik kategóriába a többi fővárosi és vidéki lapok, valamint a kisebbségi újságok, az ötödikbe pedig a felhavi közlemények és többi sajtókiadványok tartoznak.

A hirdetési tarifákat a sajtóigazgatóság állapítja meg, amely egyúttal a hirdetési vállalatok működését is engedélyezi.

A kisebbségi lapok hirdetési tarifáját a szabályzat a következőképpen állapítja meg:

Walter János

Isten képe a természetben

Újabb, bővített és átdolgozott kiadás, sok képpel. Fűzve 110 lei.

Ez a könyv nemcsak Isten létét bizonyítja, hanem azt is, mennyire valótlan az a tudatos félrevezetésnek szánt megállapítás, hogy a tudomány és vallás nem fér össze. Aki Walter János érdekes és végig élvezetes könyvét elolvassa, csakis arra a végső következtetésre juthat, hogy igazi tudomány nem képzelhető el vallásosság nélkül, mert minden a dolgok végső okára, Istenre mutat. Nem is szólva az emberi test és értelem csodálatos építményéről és hámulatlan strukturájáról, a leggyönyörűbb fűszálban vagy a csillogó hópehelyben is ott látjuk ragyogni a teremtő Isten végtelen nagyságát.

Szöveg hirdetés 1—1000 mm. sorig, soronként 9 lei.

1000 soron felül 7.50.

Mértegek, meghívók, stb. mm. soronként 30 lei.

Művészi, bírósági hírek mm. soronként 15 lei.

Kereskedelmi és pénzügyi információk mm. soronként 17.50 lei.

Kereskedelmi beszámolók a lapban mm. soronként 25 lei.

Kereskedelmi és pénzügyi hirdetések mm. soronként 20 lei.

Halálozási hirdetések 250—1000 lei.

LEIPZIGER HERBSTMESSE 1938

Oszi Lipesei Vásár

Megnyílik: augusztus 28-án

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT

Leipzig, Deutschland

60%-os utazási kedvezmény a német vasutakon.

vagy

a vásár tiszteletbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer, Timișoara, I. Str. Gen. Praporgescu 2
Tel. 70. és Ludwig Schuster ezredes, Oradea, Str. Nic. Jorga 1. Tel. 2135.

Nagyfontosságú gazdasági reformokat készít a kormány

Általános gazdasági tervezet készü — A kereskedelmi és valutáris szabadság

Bucurestiből jelentik: Románia épügy, mint a világ minden országa még mindig érzi az 1929-ben megkezdődött gazdasági válságot, noha a válság mélypontján és annak következményein már túl vagyunk és új fejlődési folyamat indult Nemzetgazdaságunk, amely az állam létalapját képezi, lassanként újjáépül. A fejlődés menetének további biztosítására Öfel-sége egy külön bizottságot az úgynevezett legfőbb gazdasági tanácsot létesítette, amelynek céljait úgy a termelés mint a fogyasztás összehangozását látta ki. A legfőbb gazdasági tanács általános közgazdasági tervet dolgoz ki, amelyet az egész ország területén alkalmazni fognak. Hosszabb időre az ország pénzügyi viszonyaihoz mérten a közgazdasági tanács közleményeket ad ki, amelyekben közgazdasági témákat vitat meg.

Gazdasági szabadság

Közgazdasági és pénzügyi szakértők határozzák meg az általános gazdasági tervezet alapvonalait és annak érvénybelépését. Egyik legfontosabb feladat a közgazdasági és a valutaszabadság. Románia ugyanis jelenleg kénytelen egy különleges és természetellenes közgazdasági és valutapolitikát folytatni. Lassanként azonban vissza kell térnie a szabad valutapolitikához, amely nélkül normális állapotokról szó sem lehet. Az igyekezetek végső célja a kereskedelmi és valutáris fizetőkészség szabadsága. A természetes állapotokhoz való visszaféréshez azonban szükség van a közgazdasági fizetőkészség és szerzői folytonosságára és a közgazdasági tartományok vezetőinek egységes irányítására.

A legfőbb gazdasági tanács kiadványai: általános tájékoztató egy hosszabb határidőre készült közgazdasági tervhez, a tervezet fontosabb programpontjaival foglalkoznak és azokat nyilvánosság előtt megvitatják.

A helyes irányban fejlődő nemzetgazdaság érdekében feltétlenül szükség van a megkötött szerződés végrehajtásának biztosítására.

Hasonlóképpen nagy gondot kell fordítani a tőke és a nemzeti munka védelmére és előnyben részesítésére.

Az állam feladata, hogy helyes irányba terelje a nép gazdasági tevékenységét, olyan irányban, amelyben jövedelmező és produktív munkát végezhetnek.

Tervbevétték a nemzeti közgazdasági törvénykönyv elkészítését is.

Pályázati hirdetmény

A crasna! romai katolikus egyházközség pályázatot hirdet hét osztályos, osztatlan elemi iskolájának megüresedett kántortanítói állásra.

Csak tanítói és kántori oklevéllel rendelkező, a román nyelvet tökéletesen bíró román katolikus vallású férfitanítók pályázhatnak. Pályázati határidő 1938 augusztus 15.

Javadalmazása havi 1500 lei készpénzfizetés, stóla, természetbeni lakás, kert, 3 hold szántó, urbéri erdő- és legelőilletmény.

Érdeklődni lehet az egyházközségnél (Parochia Rom. Cat. Crasna, jud. Sălaj) ahová tisztyó évi aug. hó 15-ig a pályázatok is beadandók.

Az állás szept. 1-ig elfoglalandó.

Rom. Cat. Egyházközség, Crasna.

Három nemzet népe adózott kegyelettel Petőfi-emlékének

Románok, szászok és magyarok találkoztak testvéri szeretetben a ha hatatlan költő-géniusz ünnepén

Sighisoaráról jelentik: Évek óta nem volt ilyen nagyszabású a Petőfi-ünnep, mint most, a Petőfi emlékműnél, ahová Transzilvánia minden városából küldötségek, népes zárandokcsapatok érkeztek hódolni a nagy magyar költő emlékének. Felvonult az albesti-síkra a környező falvak lakossága is. A tárgy-muresi székely legényegylet küldöttsége kerékpárral érkezett Sighisoarara.

A rendezőség nagy körültekintéssel készítette elő az emlékünnepeket s fáradhatatlanul buzgólkodott annak érdekében is, hogy a nagy magyar lírikus halálának 89. évfordulójára a zárandoklók serege minél kedvezőbb elhelyezést nyerjen. Az utcákon rendezők buzgólkodtak, akiknek karszalagján csak ez a szó állt: *Petőfi*.

Az ezekre menő zárandokok élén, akik vasárnap délután indultak útnak az emlékműhöz az albesti fuvózenekar haladt. Utána az odorheui székely dalárda, a teiusi római katolikus dalárda, az odorheui IKE, a sighisoarai Székely Alkalmazottak Társasága, végül a Magyar Kaszinó tagjai haladtak. Ott haladtak a menetben a magyar közelet vezéralakjai, *Gyárjas Elemér* dr és *Paál Gábor* is.

A Petőfi-emlékmű körül gyűződő tömegben szép számmal vonultak fel románok és szászok is, hogy levett kalappal hódoljanak a halhatatlan lírikus emlékének.

Miután a zárandokok elhelyezkedtek az emlékmű körül, *Balázs* Endre albesti tanító vezényletével a hatezer főnyi tömeg elénekelt a királyhymnuszt. Azután Nagy Béla unitárius lelkész lépett az emlékmű előtt felállított, virágokkal és zöld galyakkal borított emelvényre. Nagy Béla megrázó erejű imája nyitotta meg az ünnepséget. Utána a sighisoarai magyar kaszinó dalárdája Jánossy-Tárcza „Erdélyi Szimfóniáját” énekelt, majd az ünnepség díszszónoka *Lévay* Lajos odorheui tanítóképzési tanár lépett a szónoki emelvényre.

A mélyen megrázó ünnepi beszédet a több ezer főnyi tömeg siri csendben hallgatta végig.

Az odorheui székely dalárda egy megzenésített Petőfi-verset (Petőfi—Auspitz: Mi volt nekem a szerelem) adott elő, azután *Imets* Béla

Petőfi „Egy gondolat bánt engemet” című versét szavalta el. A „Magyar ifjakhoz” című Petőfi-verset *Bartos* Albert szavalta. Mindkét szavatót szünni nem akaró taps jutalmazta. A teiusi római katolikus dalárda Petőfi-dalokat énekelt, *Bokor* Dénes a „Rab” című verset adta elő. Egyik leghatásosabb száma volt az ünnepségnek a „Jövendölés” című Petőfi-vers, melyet az „odorheui ifjusági keresztényegyesület” pompásan fegyelmezett szavalókórusa adott elő. A sighisoarai református dalárda és a Kolping dalárda magyar dalokat énekelt, az albesti református fuvózenekar Petőfi-dalokat játszott, végül a műsor befejezőszámaként *Izsák* Domokos harisnyás székely költő Petőfihez írt ódáját adta elő nagy hatással.

A változatos és élvezetes műsor lepergése után következett az ünnepség második része, amelynek keretében a Petőfi emlékművet koszorúzták meg. Az EMKE nevében dr *Bartha*

Ignác cluji ügyvéd, a Református dalárda nevében *Voska* István, a transzilvániai fiatal írók nevében *Bányai* László, ezer bucaresti magyar gyermek képviselőjében *Hegyi* Mózes református lelkész, az odorheui székely dalárda nevében *Hegyi* Gyula, a brasovi magyar munkások nevében *Kiss* Gyula, a sighisoarai Székely Társaság nevében dr *György* Zsigmond és a Magyar Kaszinó nevében dr *Rózsa* Sándor helyezték el koszorút az emlékművön.

A nagy tömegeket vonzó, megható ünnepség ezzel tulajdonképpen be is bejeződött, azok azonban, akik a nagy magyar géniusz emlékére gyűltek itt össze, még hosszú ideig tartózkodtak az emlékműnél, majd megtekintették az emlékmű mögötti ligetben létesített Petőfi-múzeumot.

Sajnos, az emlékmű sok kívánni valót hagy maga után. Anyagiak hiányában karbantartása nehézségekbe ütközik. Nagy elismerést érdemel egyébként Albesti község lakossága, amely példászerű magyar vendégszeretettel fogadta az ünnepségre zárandoklókat hajlékában — minden ellenszolgáltatás nélkül.

Igy vette ki részét az ünnepségből mindenki egyaránt. Azok, akik távolból jöttek a hosszas gyalogút, a helybeliek pedig anyagi áldozatokkal adóztak a nagy magyar géniusznak, aki nyolcvankilenc évvel ezelőtt az emlékünnepe színhelyéül szolgáló fensíkon esett el.

Új katakombát fedeztek fel Rómában

Róma, augusztus hó.

XI. Pius pápa uralkodása alatt a keresztény régészet új virágzásnak indult. Miután már három eltűnt katakombát tártak fel és ástak ki, az elmúlt évben egy újabbat fedeztek fel. Az ásási és restaurációs munkálatok pedig ma már olyan mértékben haladtak előre, hogy *Josi* tanár, a pápai archeológiai bizottság elnöke, ma már részletesebb adatokról tud beszámolni az új, nagy jelentőségű felfedezéssel kapcsolatban.

Valószínűleg véletlenül köszönhető, hogy erre az új katakombára felfigyeltek. Az 1937. év elején *Ernesto* Cardinali házában alapfalainál váratlanul süllyedés mutatkozott, amelyből a tulajdonos azonnal arra következtetett, hogy itt a Via Latinán, nem messze a Via Appiatól, valószínűleg egy ókeresztény temetkezési helyet kell keresni. Miután a lateráni egyezmény értelmében a római katakombák a Szentszék tulajdonát képezik és a tulajdonos ebből kifolyólag hátrányoktól félt, ha titkát elárulja, eltitkolta a felfedezést. Hosszú ideig azonban ez nem sikerült. A pápai bizottság hírt kapott

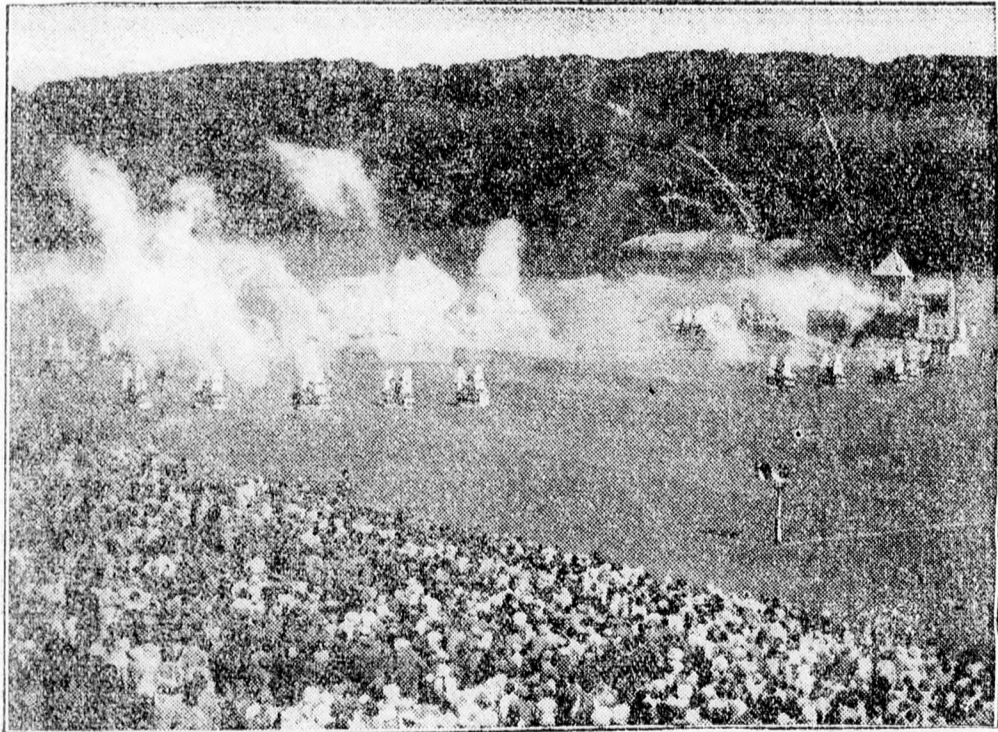
róla és mindent megtett, hogy a katakomba birtokába jusson és azt megnyithassa. A pápai bizottság számára azonban nemcsak az volt a fontos, hogy a katakombát megszeresse, hanem a föld feletti építménynek is birtokába akart jutni, mert régebbi tapasztalatokból tudják, hogy egy ilyen katakomba azonnal megint ezétesik, ha egyidejűleg nem gondoskodnak az egész terület szakszerű gondozásáról. A telket sikerült is megszerezni és ekkor megkezdődött a katakomba szabaddá tétele. Evszázados homok és törmelék tömte el a járatokat s a kiásással egyidejűleg természetesen megindult a tudományos vizsgálat, hogy tulajdonképpen melyik katakombáról is van szó.

Ertékes segítséget nyújtott, mint már több ízben, a vizsgálat során a híres salzburgi zárandokkönyv, az „Itinerarium Salzbургense”, amely a VII. század elejéről származik és a római katakombák felfedezője, *J. D. de Rossi* kijelentése szerint Róma elővárosaiban fekvő katakombák meghatározásának a kulcsát képezi. Ebben a zárandokkönyvben ugyanis a szerző leírja a római ókeresztény szentélyeket átvezetett zárandokútját. Az ő adatai szerint jutott a régészeti bizottság arra a biztos feltevésre, hogy az újonnan felfedezett katakomba a salzburgi zárandokkönyvben jelzett *Eugenia* vértanu katakombájával azonos és hogy a katakombában megtalált romok egy egykori ókeresztény bazilikának, az *Eugenia* bazilikának maradványai. Ezt a bazilikát éppúgy pontosan a katakomba fölé építették, mint Szent Sebestyén bazilikáját a Sebestyén katakomba fölé.

A folyosók teljes előmőttsége eddig még nem tette lehetővé az archeológia számára, hogy a háromemeletes galériákat mind végigjárja, ennek ellenére azonban máris rendkívül értékes felfedezéseket tettek. A cubiculák, vagyis a halottas kamrák, amelyek a katakomba oldalfalába vannak bemélyítve, művészi oszlopocskákkal vannak nagyon szépen díszítve. A feliratok keletkezési pedig a szaktudomány számára felbecsülhetetlen értéket képviselnek. A katakomba keletkezését a IV. század második felére teszik. A nyelvtudomány szempontjából rendkívül értékkel bír a számos görög nyelvű felirat, valamint a latinul vegyes görög feliratok, amelyek értékes adatokat nyújtanak a latinba átment görög jövevényszavakat illetően.

A katakomba feltárásának történetéhez tartozik még, hogy a Sant Ambroggio nevű szőlőhegyen már 1894-ben megtalálták ennek a katakombának a bejáratát, akkor azonban *Armelini* neves archeológus tanácsára befalazták ezt a bejáratot, minthogy az akkori olasz kormány részéről csak kevés megértésre találhattak volna a katakomba kiásását illetően.

Ilyen módon tehát XI. Pius pápa alatt immár a negyedik katakombát tárták fel. A Szent *Eugenia* katakombát az ő uralkodása a Szent *Jordanus*, *Pamfilius* és *Novatianus* katakombák előzték meg.

Angliában most tartják meg a tradicionális hadiszínjátékokat, amelyeken a világtörténelem nevezetes ütközeteit is bemutatják. Képünk a zöld gyepen, kerekeken járó hajók „tengeri” csatájáról készült

EMBEREK ÉS TAJAK

Otven év előtt fedezte fel gróf Teleki Samu a Rudolf- és Stefánia tavakat

A nagy magyar Afrika-kutató emlékét ünnepli a tudományos világ

Ha valaki ma elhatározza, hogy elutazik Afrikába, egyszerűen megrendeli a jegyet a francia légitársaság valamelyik gépjére s „hipp-hopp, ott termek, ahol akarok” kiáltással felül a hárommotorosra és leszáll Addisz-Abeában, vagy a Tanganyika tónál, esetleg Sudánban, vagy Zanzibárban. Ma ez egyáltalán lehetetlenség, — csak pénz kell hozzá. Pénz pedig ötven év előtt is kellett egy kis afrikai expedícióhoz.

Eppen ezért nagy és nehéz dologra szánta el magát Teleki Samu gróf, amikor ötven év előtt elindult, hogy egy kis felfedező utat tegyen Afrikában.

Vadászkiirándulásból felfedező út

Afrika ösmertelen világa mindég izgatta az Európában és Ázsiában élő népek fantáziáját. Az ösmertelen s valóban „fekete” földrész feltárására már a Krisztus előtti XI. és X-k századokban történtek kísérletek s a föníciaiak északi partjait végig is hajózták. A Krisztus utáni időkben az olaszok és a portugálok igyekeztek megközelíteni Afrika partvidékeit s Marco Polo hozott első hírt Európába arról, hogy Madagaszkár is sziget és nem függ össze Afrika szárazföldjével. A XV. században kezdték meg a nyugati partok felderítését, majd Afrika körülhajózását, de a belső ösmertelen világ teljes feltárása tulajdonképp még ma sem fejeződött be.

A magyar tudósok közül Magyar László az ötvenes évek derekán a Kongó-vidéket kutatta át s eljutott egészen Kubangig. Stanley nagyszerű útjai, meglepő felfedezései ösztönözték aztán Teleki Samu grófit, hogy ő is be-

hatoljon az afrikai öserdők mélyébe.

Teleki Samu gróf a transzylvániai Telekiek közül származott. Itt született a Tg-Mures közeli Sáromberken, ahol a családnak szép régi kastélya állt. Amikor az afrikai expedícióra szánta el magát, körülbelül negyvenkét éve lehetett és már meglehetősen mozgalmas múltja tekinthetett vissza: volt katona, 1881-ben országgyűlési képviselő, — s mindennek fölött remek vadász. Ez a képessége aztán megszerezte számára Rudolf trónörökös meleg barátságát, aki — mint ezt a történelemből is tudhatjuk — szintén nagy vadász volt. Rudolf trónörökös nagyon megszerette a művelt, szellemes és kitűnő testi kondícióban levő transzylván főurat s benső barátság fejlődött ki közöttük.

Teleki Samu gróf eleinte vadászkiirándulást tervezett a Tanganyika tóhoz. De valószínű, hogy lelke mélyén ott derengett a gondolat, hogy oroszán és tigris elejtése mellett talán ösmertelen földrészeket is felfedezhet s útjának a földrajz- és természettudomány is bőséges hasznát veheti. Rudolf trónörökös erősen helyeselte Teleki Samu gróf vadászkiirándulásának tervét és azt ajánlotta, hogy Teleki vigye magával Höhnelt Lajos tengerészisztelet, aki földrajzi ösmerteivel, nyelvtudásával nagy segítségére lehet az expedícióban. Höhnel, társa is volt Telekinek afrikai útján, — amelynek érdekese és izgalmas részletei az ő naplójegyzetei alapján kerültek nyilvánosságra s könyvalakban több kiadást is megérték. Höhnel, mint nyugalmazott ellentengernagy, ma is él Bécsben s jelenleg 81 éves.

Elindul az expedíció és a legnagyobb küzdelem a halálos álmom ellen folytatja

Egy egzotikus vidékre induló expedíció felszerelése ma sem gyerekjáték. Csakhogy most, a gépek, konzervek, gépkocsik és repülőgépek korában mégis, mintha kisebb komplikáltabb volna — mint volt ötven év előtt. Akkor a vadászfelszerelésekre, sátrakra, gyógyszerekre, ruhanyomókra, esett a fősúly, műszert alig is vittek magukkal. Az afrikai utasok 1887 január közepén megis útrakeltek és egy év múlva felfedezték a Rudolf és Stefánia tavakat, megmászták a Kilimandzsárót, majd a Kenia hegyet s Afrika egyik nagy vulkánját is ösmertté tették az emberiség számára.

De itt át kell adnom a szót Höhnel ellen tengernagy urnak, aki egykori útítársát túlélte. Teleki Samu gróf ugyanis még 1916-ban meghalt s így nem is nyilatkozhatna szenzációs felfedezéseiről. Annál többet mondanak ezekről Höhnel feljegyzésai, amelyekből a következőket idézzük:

Ut Zanzibártól a Kilimandzsáróig

1887 január 12-én indult el Teleki expedíciója Zanzibárból. A Tanganyika nyugatra fekszik, az utazók pedig észak felé vették útjukat. Április elején el is értek a Kilimandzsárót, Afrika legmagasabb hegyét. Telekinek egyedül sikerült is megmászni a Kilimandzsárót (amely név magyarul: „Rózsaszellőhegy” jelent), de a csúcsot nem tudta megközelíteni; hőlepte, meredek sziklák állták útját a hater ezer méteres magasságban. Höhnel csak a hóhatárig bírta a hegymászást, onnan Teleki egyedül folytatta vakmerő, nyaktörő útját. Höhnel pedig hóval oltotta szomjúságát és a kimerültségtől halálos álomba merült.

Teleki emberfeletti küzdelemmel folytatta útját. A csúcsig már csak 600 méter volt hátra. De a rendkívül megritkult levegőben a vakmerő magyar gróf ajkai felrepedtek, vérezni kezdtek, mert magashegyi felszerelése nem volt, s olyan ellenállhatatlan álomság vett rá, hogy — tudta —, ha vissza nem fordul, ott pusztul el a „Rózsaszellőhegyen.”

Még ebben az évben kísérletet tett Teleki a Kenia vulkán megmászására. Ez is magában álló hegy, az Uganda tartományban, Kikuja vidékén, pontosan az egyenlítő alatt. (Höhnel, a

tengerész, úgylátszik, nem nagyon bírta a szárazföldi trópusi klímát, mert csaknem az egész expedíció alatt beteg volt s a Kenia hegyre is egyedül indult Teleki.) De ennek a csúcsát sem tudta elérni s tizenkét év múlva jutott fel a Kenia kráterig egy angol expedíció.

A Rudolf- és Stefánia-tavak felfedezése

A két hegyóriásra vezetett kutató út után Teleki gróf és társai északnyugat felé vették útjukat az afrikai őszungelben. A modern térképe-

Gerely Jolán:

Ha tudnád....

Mindaz, amit a hittudomány az Oltárszentség szerepéről a lelki életben, annak nevelő és eligazító értékéről tanít, mind megvan ebben a könyvben; de nem elvont tételekben, hanem, mint a nő életében fölmerülő küzdelmek és kérdések végső megoldása. Ugy, hogy a könyv végeredményben az Eucharisztikus életértékeknek kitűnő bemutatója és az Oltárszentség nevelő erejének újszerű apológiája.

Ara csinos kartonkötésben 90 lel és portó.

ken olyan közel fekszik ehhez a vidékhez Abesszinia és Angol-Egyiptom-Sudán, nyugatra pedig Belga-Kongó. De ott, a hegyek között, az öserdők rengetegekben, hónapok verejtékes, küzdelmes útját kellett megtenni Telekinek, hogy eljussanak Abesszinia határához és a Rudolf tóhoz, amely ugyan jóval kisebb, mint a Viktoria-Nyanza, vagy a Tanganyika, de 60 km szélességű s 300 km hosszú, 8000 négyzetkilométer kiterjedésű tó s a beenszülötték régóta ösmerték. A mindössze 4 méter mély tavat azonban Teleki felfedezte a tudomány számára, mert az afrikai beenszülötték kivül az európai tudományos világ nem tudott létezéséről s Teleki nevezte el barátságáról, a magyar trónörököséről.

Egy teljes hónapig tartó út után jutottak el a Rudolf tó fölött levő kisebb tóhoz, amelyet Teleki Stefánia főhercegnőről nevezett el. Ez az aránylag sekély tó annyira zsúfolva volt hallal, hogy a partok közelében tömegestől pusztultak el.

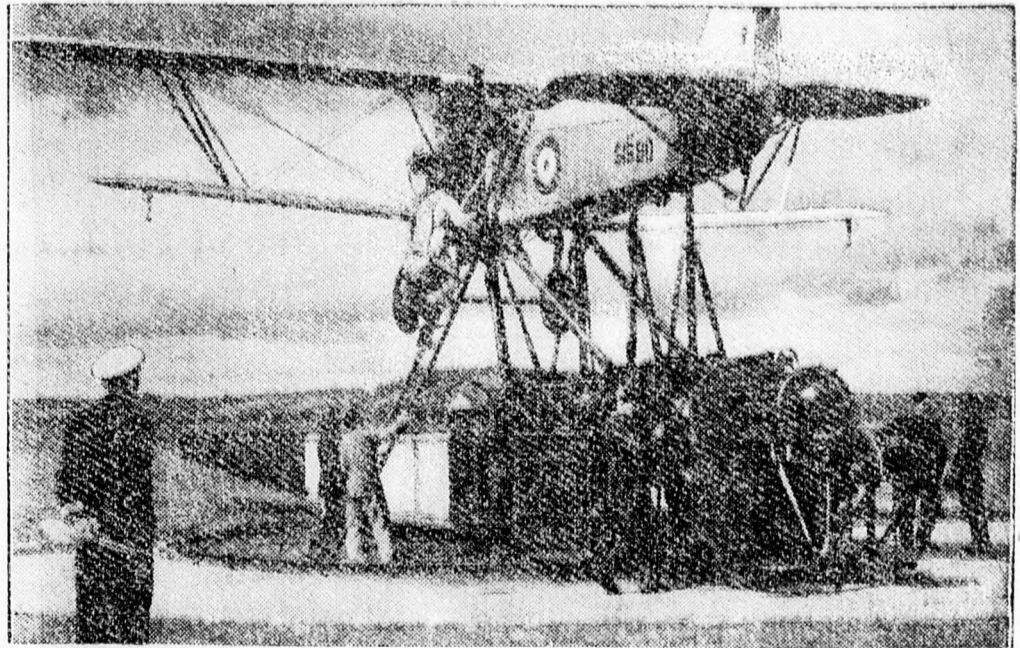
1888 nyarán a Rudolf tótól délkeletre vette útját Teleki s áthaladt Turkánaországon. Ekkor, kizáróan férfierejében bízva, igen sok esetben maga mentette meg expedíció tagjait az ellenséges törzsek támadásaitól s az elpusztulástól. Valóban; nemcsak vezetője, de vezére is volt csapatának Teleki, aki vadászszákmányával maga élmezse embezeit, megvédte az időjárás veszélyeitől, a vadállatok s a vadak támadásaitól. Atvergődött minden veszedelmen, vakmerősége, lélekjelenléte erőt öntött olykor elcsüggedő társaira s legyőzte az akadályokat. Utja során csak orrszarvútól kilenvenkilencet ejtett el.

A legnagyobb küzdelmek

Különösen nehéz volt a visszatérés 1888 júliusában. A hónap végén érték el a Guaszonyuku folyót összesen 166 napi felfedező út után. Óriási küzdelmek árán tudtak csak áthatolni rajta s visszatérésük a civilizált világba csaknem olyan nehéz volt, mint az ösmertelen vidékek feltárása.

De Teleki Samu gróf, a transzylvániai ösmert kutató útja új területeket nyitott meg a fehér ember művelődése számára. A későbbi utazók teljesen igazolták összes megállapításait. A világ tudományossága elfogadta elnevezéseit, méltatta érdemeit. És most a tudományos világ forró ünnepléssel emlékezik a rettenthetetlen utazóra, a tudós kutatóra, aki ismereteinket óriási jelentőségű felfedezéseivel gyarapította.

H. Ö.

Magas iskola... Az angol repülőiskola növendékei ilyen, a képünkön látható lendítő-készülékkel tanulják a kormányzás különböző módjait, különösen a lendítőkészülékkel ellátott gép startját.

Margaret Mitchell:

Elfujta a szél

Több mint kilencszáz oldal ez a hatalmas alkotás, amelyen szerzője hét évig dolgozott. Egy nagy szerelem és egy nép élet-halálküzdelmének regénye, de ugyanakkor döbbenetes hűségű történelmi munka és ragyogó lélektani tanulmányok sorozata. A cselekmény olyan bősodru, mint a kiáradt Mississippi — de ugyanakkor a lélekrajz, az emberábrázolás minden értéke is meg van benne.

Ara 264 lei és portó.
Singer és Wolfner kiadása.

Halálozás. Mercurea-Ciucon 57 éves korában szélütés következtében előállott kétoldali tüdővérzésben hirtelen meghalt Orbán Mihály ny. állampénztári tanácsos, v. főhadnagy és a „Mercurea-Ciuci Dalárda” volt karnagya. Az elhalt életében részt vett minden kulturális és társadalmi megmozdulásban, végigharcolta a világháborút és szorgalmas, munkás életével példát mutatott a mai fiatalságnak a nehéz időkben való boldogulásra. Temetésén részt vett az egész város társadalmá. A dalárda a sírnál Sarkadi Elek tanár vezényletével gyászdalokat énekelt.

Timisoarán hetvenkétéves korában elhunyt Oberst Béla nyugalmazott községi jegyző. Oberst Béla, aki több banati községben, utoljára Chisodán működött, a város katolikus magyar társadalmának köztszertelethez álló tagja volt. Több gyermeke, köztük Oberst Zoltán dr ismert, agilis ügyvéd gyászolja; Oberst József nyugalmazott igazgató-tanár pedig fivérével gyászolja benne.

Meghalt — két lei miatt. Satumare. Saját tud. Halálosvégi szerencsétlenség játszódott le Seini községben. A szerencsétlenség egy kétgyermekes családapa életét követelte áldozatul. Az történt ugyanis hogy a vihar meglazította azt a dróthuzalt, amelyet a községi előjáróság engedélye alapján a mozgóképszínház tulajdonosa húzott ki a főtér fölé. A kifeszített dróra reklámtáblákat akasztottak. A vihar következtében a drót megnyuult és a villamos huzalokra hajlott. Hoppé Jenő villamosüzemi főgépész meglátta a hibát s hogy az esetleges üzemzavarok elejét vegye, megkérte az arra elhaladó Jakab Sándor gazdálkodót, szőljön a villamosüzemben, hogy javítsák ki a huzalt. Jakab a főgépészről szolgálataiért két leit kapott. A földműves a pénzért nemcsak az üzenetet adta át, hanem a helyszínrre siető ifjabb Hoppé Jenőnek a drót kijavításánál is segédkezett. Meg akart dolgozni becsületesen a két leiert. A fiatal Hoppé felkapaszkodott a póznára és elvágta a meglazult huzalt. Jakab a zuhanó drótot megfogta. A szerencsétlen embert a dróthoz levő magasfeszültségű áram pillanatok alatt megölte.

ELDOBTÁK AZ ÁRUT ÉS ELMENEKÜLTEK A CSEMPÉSZÉK. Seiniből jelentik: Bizalmas értesítés útján Cherman Gheorghe csendőr törzserőmester tudomására jutott, hogy egy csempésztársaság éjjel cseh árut akar hozni az országba. A törzserőmester jelentést küldött a csendőrszárnyparancsnokságnak, ahonnan Serban kapitány több csendőrral Seini határába utazott és a jelzett éjjel lesben állt. Éjjel után tényleg öt csempészt láttak közeledni. Mindegyik hátán tele zsák volt. Amikor a csempészek meglátták a csendőröket, eldobták zsákjaikat és elmenekültek. A zsákban a csendőrök selyem fejkendőket találtak. A tettesek kilétének felderítésére megindult a nyomozás.

A Muresbe fulladt egy fürdőző ciuci székely legény. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Eröss Pál 17 éves joseni: gazdálkodó legény több társával vasárnap fürdőzni ment a Mures folyóba. Hasonlókoru barátaival vígan élvezte a szabadfürdés örömeit, amikor Eröss lába görcsöt kapott és a mély vízben elmerült. Társai segítségére siettek, azonban a víz sodra olyan nagy volt, hogy nem tudtak megküzdeni vele és így Eröss Pált nem lehetett megmenteni. Eröss a szabadban való fürdőzésnek második ciuci áldozata már.

Egy leány életért kiált c. cikkünkre kiadótalunkhoz eljuttattak: Lengyel Mária nyug. tanítónő Atid, 100 lei, Ditiu T. Turulung 100 lei, Meszner F. Bencecul de sus 300 lei. Az adományokat rendeltetési helyére eljuttatjuk

Egy leies árdragítás miatt 2 ezer lei pénzbírság. Deva. Saját tud. A drágaság letörése érdekében indított országos harc kopcsán a devai járásbírság példás ítélettel sújtotta Dán Jordán bolgár kertész feleségét, aki két káposztáért a maximális 6 lei helyett 7 leit kért a piacon. A bíróság a mximális ár 1 lejelt történt áthágásáért az árdragító termelőt 2 ezer lei pénzbírsággal sújtotta. — Itt említjük meg, hogy a devai hatóságok közleményt bocsátottak ki, amelynek értelmében az, aki maximális áron felül vásárol, szintén 2 ezer lei pénzbüntetésben részesül.

PUSZTÍTÓ VIHAR SATUMARE ME-GYEBEN. Satumare. A megye feletti pusztító viharok vonultak végig. A villám Mediasul Aurit községben felgyújtotta özv. Henrik Györgyné lakóházát, amelynek tetőzetét a lángok pillanatok alatt hatalmukba kerítették. A lakosság azonnal a veszélyeztetett épülethez sietett, azonban fáradozásuk hiábavalónak bizonyult. A lakóház a benne található ingóságokkal együtt porig leégett. Az özvegyasszony kára több mint ötvézer lei. Amaton özv. Marosán Györgyné istállójába csapott be a villám. Az állatokat még idejében sikerült kimenteni az égő épületből, amely a nagymennyiségű takarmánnyal és gazdasági szerszámokkal együtt elpusztult.

Egészségügyi razzia Mercurea-Ciucon. Saját tud. Petre Corduban polgármester Tincu városi tisztifőorvossal hétfőn váratlan ellenőrzési körútra indult a városban. Személyesen járták végig az összes vendéglőket, kocsmákat és ételmezszerket árusító üzleteket és egészségügyi szempontból több helyen kifogásolnivalót találtak. Az egészségügyi szabályokhoz nem alkalmazkodó italmérők és árusok ellen eljárás indult.

A MÜNCHENI FIATAL HÖLGYEK KÜLÖNÖS ESETE A KERÉKPÁROS RABLÓVAL. Münchenből jelentik: A város csaknem valamennyi részében az utóbbi időben egy ismeretlen ember sorozatos rablásokat követ el, melyeknek mindig fiatal hölgyek szemüvege esik áldozatul. A rabló, mint a kárvallottak mondják, bajor főrdnadrágban, zergegollas kalapban és zöld ingben jár és hamisítatlan müncheni dialektusban beszél. Ez a személyleírás nem sok támaszpontot nyújt a rendőrség számára. A rabló az úton szólítja meg a szemüveget viselő fiatal nőket, majd hirtelen lekapja a hölgyek szemüvegét, felpattan a járda mellé támasztott kerékpárjára és elszáguld. A rendőrség egyelőre lehetetlen a különös szenvedélyű rablóval szemben.

A jahorei maharadza londoni látogatásakor beleszeretett egy szép fiatal angol leányba Lydia Cecil Hillbe, akit el is vitt magával Jahoreba, hogy ott nőül vegye. A fiatal hölgy most visszakerkezett Londonba, mert a rangon alóli házasságra a szultán nem kapott engedélyt.

Az 55 éves Mussolini legújabb arcképe.

Nagyszabású méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítás Clujon

Az E. G. E. jelenti: Országrésünk méhészeti kulturája mindenkor messzeföldön híres volt. A méhészet érdekeit több mint egy félszázad óta az Ardealrészi Méhészet Egyesület szolgálja. Hivatásának magaslatán állva, évenként több ingyenes méhészeti tanfolyamot rendez kisebb, nagyobb vidéki központokban és Clujon, hol külön méhészeti telepet is tart tanulmányi és kísérleti célokra. A telepen mézelo virágyűjteményt, meteorológiai megfigyelőállomást rendezt be az egyesület és az idén szeptember 1-5 napian Clujon egy nagyszabású méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítást rendez az Ardeal Gazdasági Egyesülettel karöltve a Katholikus Kör helyiségeiben és udvarán (Str. Cogălniceanu 7.)

A méhészettel szoros és szerves kapcsolatban áll a kertészet, ezért az egyesület a kiállítást kertészeti kiállítással is egybe fogja kapcsolni és ezalkalmmal fog megalakulni az E. G. E. kertészeti és gyümölcsészeti szakosztálya is.

A méhészeti kiállítás alkalmából az egyesület méhészeti kongresszust is rendez, mely egyúttal a méhészeti továbbképző tanfolyam jellegével fog bírni, amennyiben a méhészeti tudomány kutatásainak legjobb eredményeit fogják a felkért, európai hírvénekné örvendő szaktekin-télyek ismertetni. Az előadásokat megbeszélések fogják követni. Külön előadásokat lesznek a háziipar és kertészet körébe tartozó időszerű kérdésekről. Egyébként a kiállítás tudnivalóit röviden az alábbiakban ismertetjük. A méhészeti kiállítás és vásár célja, országrésünk méh-tenyésztésének és méhészeti iparának fejlesztése, eszközök, anyagok, felszerelési cikkek és szakirodalom bemutatása. A kiállítás és vásár csoportja: Előméhek, méhalkások, méhészeti gépek, eszközök, anyagok, méz és viasz, feldolgozott méz és viasz, szakirodalom, tervek, rajzok, preparátumok stb. A kertészeti kiállítást az E. M. E. az E. G. E. kertészeti szakosztályával karöltve rendezi. A kertészeti kiállítás csoportjai: Virág és műkertészet, konyhakertészet, mézelo, gyógynövények, gyümölcskertészet, kertészeti gépek, eszközök és anyagok, vegytermékek. Jótékony négyesületek támogatása mellett háziipari kiállítást is rendez az E. M. E. tekintettel arra, hogy a méhésztársadalom háziipari cikkek készítésével. A háziipari és népművészeti kiállítás csoportja: Szőttemények, varrottások, fafaragványok, fonott munkák, agyagipirai termékek és egyéb háziipari termékek.

Bejelentéseket augusztus hó 15-ig elfogad az E. M. E. titkári hivatala (Cluj Str. Andrei Muresan 10.)

A kiállítással kapcsolatban tartják meg az okleveles gazdák baráti találkozóikat, szeptember hó 4-én. A rendezőség szívesen látja azokat az okleveles gazdákat is, akik nem Clujon, hanem más gazdasági akadémiákon, illetve tanintézetekben végeztek.

A cluji Magyar Színház tervebe vette, hogy a kiállítás tartama alatt a református kollégium kúriáján szabadtéri előadásokat rendez. Remélhetőleg az előadásoknak nem lesz semmi akadály a és így a kiállítást látogató közönségnek magas színvonalu szórakozásban lesz része. A kiállítás alkalmával 50 százalékos vasúti kedvezményrel lehet Clujra utazni. A kiállításra küldött ruk 75 százalékos fuvarkedvezményrel lesznek visszazárállíthatók.

Színes pósta

*

A HOSSZU ÉLET TITKA

Pavel Biseng orvos évek óta kutatja a balkániak hosszú életének titkát. Az orvos most számolt be kutatásainak eredményeiről az egyik belgrádi tudományos folyóiratban. Pavel Biseng kétszáz 90 éven felüli embert vizsgált meg Délserbiában és Albániában. Véleménye szerint a balkániak hosszú életének titka a táplálkozás egyenletes és egyszerű módjában keresendő. A százévesek többnyire kenyéren és babon élnek, húst igen ritkán, legfeljebb télen esznek. Igen fontos táplálékuk a sajt, az aludt tej és a joghurt. A főzelékek közül a nyers paprikát, a paradicsomot és a hagymát fogyasztják nagy mennyiségben. A megvizsgált Matuzsálemek 80 százaléka szereti a bort, de nem veti meg a feketekávé, a dohányt sem. Fizikailag jól bírják a munkát, hajuk erős és nem veszti színét. Látásuk meggyengült, de hallásuk annál erősebb. Valószínű, hogy az étrenden kívül az éghajlati és talajviszonyok is nagyban elősegítik a balkániak hosszú életét, egészségét. Ha csak a táplálkozási rendtől függene a hosszú életkor, akkor más országok népei is ugyanolyan arányban érhetnék el azt a kort, amelyet a balkániak közül oly nagy számban érnek el. Helyesen mutat rá tehát Pavel Biseng a klimatikus viszonyokra, amelyeket feltétlenül figyelembe kell vennünk, ha feleletet keressünk a balkániak hosszú élete titkának kérdésére.

HARMINCHÉTMILLIÓ TELEFONÁLLOMÁS VAN A FÖLDKEREKSÉGEN.

Newyorkból jelentik: Az amerikai távbeszélőtársaságok kimutatása szerint jelenleg 37.098.084 távbeszélőállomás van a világon. Ezek közül 19.500.000 van az Egyesült Államokban. 3.431.074 Németországban, 2.791.597 Angliában. Newyorkban 1.569.337 távbeszélő állomás van, azaz több, mint egész Franciaországban (1.481.788), Kanadában (1.266.228), vagy Japánban (97.129). India, Kína és Oroszország távbeszélő állomásai együttvéve alig érik el Newyork távbeszélőinek 75 százalékát, noha az említett országokban lakik a föld népességének több, mint 50 százaléka.

ELVENNÉ-E GRETA GARBÓT?

Gréta Garbo és Stokowsky, a világhírű karmester ezidőszerezt Olaszországban tartózkodik. Amerikában természetesen a híres művészpár legközelebbi házasságkötéséről beszélnek. Az egyik nagy newyorki lap tipikus amerikai ötlettel körkérdezi intézeti olvasóhoz a következő címmel: „Elvenné-e Gréta Garbót?”

A most közzétett válaszokból igen érdekes dolgok derülnek ki. A szavazatok 65 százaléka határozott „nem”-mel felel. A lecsújt vélemény a legkülönbözőbb kifogásokkal indokolják. Az egyik szerint Gréta Garbo ugyan kiváló színésznő, de semmiképpen sem érthet a konyhaművészethez. A másik bílságosan idegesnek találja. Nem kis számmal akad olyan vélemény is, amely attól fél, hogy egy ilyen világhírességnek a férje a legrosszabb indulatu pletykák központjává válhatik. Egy kis mozgólépcsőszínház tulajdonosa azonban kész örömmel feleségül venné, de csak azzal a feltétellel, ha a nagy Garbó egyben pénztárosnője lenne a mozinnak.

NYETLEN LÉGFELHŐ — 9 HALOTT.

Az észak ausztráliai Port Darwinból írják: A Timor-szigetek felől július első napjaiban hatalmas sötét folt keletkezett az égen. Mivel ezen a vidéken a gyorsjáratú viharok eléggé gyakoriak, a lakosság nem tulajdonított jelentőséget a sötét foltnak, amely órák hosszat keringett a magasban, aztán lecsapott a kikötőre. Ekkor derült ki, hogy a felhő a legyek milliárdjaiból áll és a zöldszárnnyu, csillogó rovarok rendkívül fájdalmas csipése elől alig lehet menekülni. Különösen a gyermekeket csipkedték össze az ott ismeretlen fajtájú legyek, amelyek két napig garázdálkodtak a városban, aztán ahogy jöttek, hirtelen el is tűntek. Megteltek a kórházak, az orvosok éjjel-nappal dolgoztak, mégsem tudták kilenc egyént megmenteni. Hat gyermek és három felnőt vérmérgezésben pusztult el.

SPORT

Négy új országos rekordot állítottak fel a targumuresi úszók

Tárgu-Muresről jelentik: A helyi úszók részvételével zajlott le a targumuresi SE két-napos uszóversenye, amely négy országos rekordot hozott.

Az első nap: Férfiak, 50 méter gyors: 1. Békés 27.8 mp., 2. Tóth 30 mp. 100 méter gyors: 1. Békés és Kelemen holtversenyben 1 perc 06.2 mp., 3. Tóth 1 p. 08.3 mp. 800 méter gyors: 1. Kelemen 11 perc 57 mp. 100 méter mell: 1. Békés 1 perc 19.3 mp., országos rekord! 2. Jeney 1 perc 28.3 mp. 200 méter mell: 1. Aranyossy 3 perc 02.2 mp., országos rekord! 4×200 gyors: 1. Cl. Tg. M. 11 perc 16 mp. 100 méter hát: 1. Aranyossy 1 perc 16.2 mp., országos rekord! 2. Welsler 1 perc 29 mp. Hölgyszámok. 200 mell: Perlaky 3 perc 36.2 mp. 100 méter gyors: 1. Tamás 1 perc 29 mp.

Ifjúsági számok. 100 méter gyors: 1. Fülöp 1 perc 16.3 mp. Gyermekszámok 50 méter fiú mell: 1. Landau 42.3 mp. 50 méter leány mell: Bucur 49.2 mp.

Második nap: Férfiszámok. 200 méter gyors: 1. Kelemen 2 perc 30.5 mp. 2. Tóth 2 perc 47.1 mp. 400 méter gyors: 1. Daróczy 6 perc 20 mp. 4×100 méter gyors: 1. Cl. S. Tg. M. 4 perc 38.7 mp. 3×100 méter vegyesstafféta: 1. CS Tg. 3 perc 45 mp., országos rekord. Női számok: 400 méter gyors: 1. Grünfeld 8 perc 30 mp. 100 méter mell: 1. Perlaky 1 perc 41.2 mp. 100 méter hát: 1. Perlaky 1 perc 46.1 mp. Ifjúsági számok. 100 méter mell: Jeney 1 perc 28 mp. Gyermekszámok: 50 méter mell: Molter 45.4 mp. 50 méter gyors: Fritsch 35.4 mp.

Várszegi győzött Londonban

Londonból jelentik: A nemzetközi atlétikai versenyen több magyar versenyző is elindult. A legtöbb számban az amerikaiak győztek. Várszegi a magyar gerelyvető bajnok kitűnő formában 72 méter 31 cm-es dobásával új angol rekorddal nyerte a gerelydobást. Várszegi győzelme igen értékes. (Ezzel az eredménnyel az olimpián is első lehetett volna.) Kovács, a magyar atlétika másik kiválósága a 400 m-es gáton csak harmadik lett Patterson és Yoje mögött.

Slavia-Genova 4:0 (2:0)

Prágából jelentik: Hétfőn délután játszották le a Slavia-Genova Középeurópai Kupamérkőzést. A Slavia kitűnő formában, hatalmas lendülettel játszva 4 góllal győzött és ezzel nemcsak kiegyenlítette a genovai 2:4-es vereségét, de újabb két góllal meg is toldva előnyét, bejutott a Középeurópa Kupa döntőjébe, ahol ellenfele a Ferencváros csapata lesz.

Mind a 4 gólt Bican lőtte. Hertzka magyar játékevezető Bican ötödik gólját lesállítás címenem adta meg. A mérkőzést harmincezer ember nézte végig.

A Slavia és a Ferencváros között tárgyalások indultak, hogy a Középeurópai Kupa döntőjét ne szeptemberben, hanem esetleg már a következő héten lejátszák. Ebben az esetben az első mérkőzés Prágában, a második mérkőzés Budapesten lesz.

DAVIS CUP

Németország-Jugoszlávia 3:2

Berlinből jelentik: A Davis Cup európai zónadöntőjében Németország győzött. A mérkőzések: Puncsecs jug.—Henkel német 6:1, 7:5, 6:3. Meglepően sima, de megérdemelt győzelem. Metaxa német—Palada jug. 1:6, 6:4, 6:1, 3:6 12—10. Meglepetést keltett Palada versenye. Henkel, Metaxa német—Kukuljevics, Puncsecs jugoszláv 1:6, 7:9, 7:5, 6:4, 6:4. Hengel német—Palada jugoszláv 6:3, 7:5, 6:1. Kukuljevics jugoszláv—Redl német 6:4, 6:3, 6:2.

Lengyelország—Románia 4:1. Brasovból jelentik: Befejeződött az első román—lengyel barátságos teniszmérkőzés. A lengyelek biztos fölényrel győztek. Vasárnap: Spychala—Schmidt 6:4, 5:5, 8:10, 6:3, 6:4. Bawarowski—Tanasescu 2:6, 7:5, 6:2 w.o. A lengyel versenyző feladta mert el kellett utaznia.

UJ VILÁGREKORD. Göteborgból jelentik: 1 perc 01.5 mp. eredménnyel világrekordot futott az amerikai Mallott a göteborgi versenyen az 500 méteres síkfutásban. A régi rekord: 1 perc 02 mp., az amerikai Eastman tartotta.

Bereczy, Erős és az Erős Rurac-pár — Cluj teniszbajnokai. Clujról jelentik: A CIAC országos teniszversenyén három elsőosztályú számban megtartották a döntőket a következő eredménnyel: Férfi egyes I. oszt.: Erős Csibi Doherty Bucuresti—Bádin II. IAR Brasov 6:3, 6:4, 1:6, 7:5. Női egyes I. oszt.: Bereczky TCR Bucuresti—Poppenné CAO 6:2, 8:6. Meglepetés. Férfi páros I. oszt.: Erős Doherty, Rurac Polytechnica—Dr Farkas, Benedek A. CIAC 9:7, 6:4, 2:6 6:2. A többi számokat ma fejezik be.

Berlinből jelentik: Németország győzött az 1938 évi Davis Cup európai zónadöntőjében. Fenti képünk az ünnepségre felvonult csapatzászlókról készült.

LEGUJABB

A csehszlovák kormány-pártok hétfői értekezlete

Megállapodtak a nemzetiségi javaslatok alapelveiben. Runciman lordtól várják a további kiépítést. Egész augusztusra elnapolják a parlamentet

Prágából jelentik: A „Prager Tagblatt” beszámol arról, hogy a kormány-koalícióba tartozó pártok és miniszterek hétfői értekezletén tisztázták a nemzetiségi javaslatok alapelveit. Az értekezlet határozataiképpen keddre elkészítik a nemzetiségi szabályzat, továbbá a nyelvhasználati és közigazgatási javaslatok szövegét és mindháromat még parlamenti tárgyalás előtti megegyezés végett szerdán átadják a szudéta-németek képviselőinek. Ezalkalommal az egyes miniszterek megtárgyalják a szudéta-németek képviselőivel a három javaslat tárgyát érintő vonatkozásait.

Egyéb nem történt a hétfői ülésen, mert cseh kormánykörökben várják, vajjon lord Runciman jön-e valami különleges javaslattal. Az angol tanácsadó érkezésére való tekintettel a cseh képviselőház augusztusban nem tart több ülést, hanem a keddi rövid ülés után

bizonytalan időre elnapolják a parlamentet. A „RANCBASZEDŐ EMBER”.

Londonból jelentik: Lord Runciman kedden délben 2 órakor elindult Prágába. Az angol sajtó hangsúlyozza, hogy az angol közvélemény nem huny szemet a félelmes problémák előtt, hanem szembenéz azokkal. A lapok foglalkoznak a hétfői cseh minisztertanácon elhangzott kihívó beszédekkel és megállapítják, hogy ez a modor nem szolgál Csehszlovákia javára.

A „Times” a csehszlovákiai hangulat jellemzésére érdekes apróságot közöl. Megírja, hogy Runcimant a szudéta-német vidékeken „Runczelmann”-nak nevezik, ami magyarul „ránchaszedő-embert” jelent. Ez az elnevezés az angol kiküldött nagy népszerűségét jelenti a szudéta-németek körében, akik várakozással tekintenek a lord érkezése elé.

A Balkánszövetség és Bulgária egyezményét a német és magyar sajtó is üdvözli

A francia sajtó szerint a Balkán példát adott egész Európának

Berlinből jelentik: A német sajtó foglalkozik azzal a szerződéssel, mely Bulgária és a Balkánszövetség államai közt Szalonikiben létrejött. A lapok általában örömmel üdvözlik és megállapítják, hogy Bulgária 1918 július 31-én ratette az utolsó pecsétet szabadságokmányára. A Germania hasonló szellemben ír, és azt fejtegeti, hogy a szaloniki szerződés által bebizonyosodott, hogy a mai időben is lehet még békés egyezményeket kötni az államok közti ellentétek elsimítására.

Budapestről jelentik: A magyar sajtó is üdvözli a szaloniki egyezményt. A Pesti Hírlap vezércikkben foglalkozik az egyezményről és megállapítja, hogy azok a népek, amelyek őszintén öhajítják a világbékét, képesek arra is, hogy áldozatokat hozzanak a békés megegyezés érdekében. Hangsúlyozza a lap, hogy az egyezmény rem jelenti azt, mintha Bulgária belépett volna a Balkánszövetségbe. Az az álláspont, mely szerint a fegyverkezési egyenjogúság minden állam-

nak a sajátos felségjoga, legteljesebben fedi a magyar álláspontot és így tökéletesen egyezik a bulgár állásponttal.

Az Új Magyarország is örömmel állapítja meg, hogy Bulgária állami életének új szakaszához érkezett, midőn egykori és jelenlegi barátaiban keresi a jövő biztosítékát. A bulgár-balkán megnevezési egyezményt biztató jelnek kell tekinteni arra, hogy békés uton is lehet elérni komoly eredményt az események nyomása alatt.

Párisból jelentik: A francia sajtót is foglalkoztatja a szaloniki egyezmény. Az Epoque azéri tartja jelentősnek az egyezményt, mert a háború után egy legyőzött nemzetnek a békés meggyőzés fegyverével sikerült felszabadítania magát egyszerre két békeszerződés kötelezettsége alól is. A lap a balkáni helyzet megnyugvását látja az egyezményben és megállapítja, hogy azzal a Balkán példát nyújtott az egész európai kontinensnek.

Moszkva állítja, hogy a japánokat az orosz csapatok verték ki Mandzsuriából

Mégis elismeri, hogy a japánok bizonyos területeket visszafoglaltak

Moszkvából jelentik: A mandzsú-japán-orosz határhelyzettel kapcsolatban a szovjet-kormány hivatalos közleményt adott ki, amely fenntartja, hogy a japánok által visszafoglalt magaslakok orosz területre esnek. A közvélemény szerint a japánok határsértést követtek el azáltal, hogy az általuk Mandzsúria javára vitatott ponton valójában Szovjet-Oroszország területére hatoltak be 4 kilométernyire. A közvélemény szerint az orosz csapatok elűzték a japánokat és több ágyút, valamint gépfegyvert zsákmányoltak tőlük. A japánoknak 400 halott,

az oroszoknak 13 halott és 55 sebesült veszteségük van. Ezenkívül beismerik az oroszok, hogy egy harcikosít, egy ágyút és egy repülőgépet is vesztek. A hivatalos közlemény azt is kijelenti, hogy az oroszok nem lépték át sehol sem a mandzsú határt. Az orosz kormány utasította a tokiói nagykövét, hogy tiltakozzék az események miatt. Oroszországban általában veszélyesnek tartják a helyzetet.

A moszkvai japán nagykövet ismétellen tiltakozott kedden az orosz külügyminiszteriumban, de tiltakozását elutasították.

ÖSSZEHÍVTÁK A SZOVJET LEGFŐBB HADITANÁCSÁT.

Moszkvából jelentik: Sztalin a távolkeleti események következtében összehívta a szovjet köztársaság legfőbb haditanácsát.

55 OROSZ REPÜLŐ TAMADOTT CSENG-KU-FENGNÉL ÉS ÉSZAKI KOREÁBAN.

Tokióból jelentik: A japán hadsereg-parancsnokság jelentése szerint kedden reggel 15 szovjet repülőgép jelent meg és bombázta a Cseng-ku-feng körüli magaslakat. Később 40 bombavető repülőgép intézett támadást a magaslak ellen. Az oroszok a repülő-támadást északi Koreára is kiterjesztették. A bombázás által okozott kár nem jelentékeny. A japánok több gépet lelőttek.

Svájc egyik kantonjában népszavazás lesz a nemzeti szociálistákról

Bazelből jelentik: A bazeli kanton szociáldemokrata pártja indítványt terjesztett elő, hogy a kormány tiltsa be a nemzeti szocialista párt működését. Mivel a szociálisták indítványukra megszerezték az alkotmány szerinti kellő aláírást, az indítványt népszavazás alá bocsátják.

Szálasi Ferenc fivérei tiszti kard-bojtjukat ajánlották fel biztosítékul testvérükért

Budapestről jelentik: Szálasi Ferenc, az ismert nemzeti szocialista vezér három fivére, akik a magyar nemzeti hadseregben szolgálnak, megjelent katonai parancsnoksága előtt és biztosítékul felajánlotta tiszti kardbojtját arra az esetre, ha Szálasyt szabadlábra helyezik. A három fivér tiszti kardbojtjával akarja garantálni, hogy Szálasy nem szökik meg az országból. Ajánlatukat legközelebb a Kuria előtt is megteszik.

Arcárhiedetéseik

Egy szó ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cím a kiadóban” további 10 lei. Állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény. — A legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Adás-vétel

Eladó modern új magánház, 2 szoba, konyha, előszoba, fürdőszoba, kamra. Oradea, Str. Clemenceau No. 18.

Eladó egy filodrendon, egy fikus és egy pár harzi kanári. Str. Consanziana 22.

Lakás

Különbejárato üres szoba szeptember 1-től esetleg azonnalra kiadó. Oradea, Strada 2. sz. Erdeklődni Str. Stramba 1-a.

Kiadó azonnal különbejárato butorozott szoba, fürdőszoba használatlaltal egy vagy két személynek, esetleg teljes el-látással is. Oradea, Str. Aversecu 37.

Október 1-ére kiadó vendéglő helyiség Oradea, Str. Plevneij 2. Erdeklődni, Str. Nicolae Iorga 19. Engelstein.

születi a Szent László-nyomda Rt. környogépen Oradea, Str. Regala, Carol II, No. 5.

Kiadó külön bejárato utcai butorozott szoba azonnal. Oradea, Strada M. Aversecu 37. szám.

3 szoba, fürdőszobás lakás a központban november 1-re kiadó. Felvilágosítások: Oradea, Strada Moldova 2. sz. a.

Két szobás (kertes) magánházat a lakást keres Wetzen kircher M. tanár, Oradea, Parcul Alba-Iuli. 14. szám.

Kiadó egy szoba, konyha, előszoba és ugyanott egy szoba butorozva, vagy anélkül azonnalra Oradea, Str. Eroul Necunoscut 23. szám.

Alkalmazás

Kifutófiut felvez András, Oradea, Str. Pasteur 53.

Mindenest keresek jó bizonyítványal Oradea, Str. Bratianu 35. Tutsek.